

BIBLIOTEKA AKADEMII SZTUK PIĘKNYCH W KATOWICACH – HISTORIA I CHARAKTERYSTYKA

Biblioteka Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach jest jedną z najmłodszych bibliotek szkół wyższych w regionie. Powstawała powoli, a na jej kształt i rozwój miało wpływ wiele czynników. Miały one wpływ na rozwój biblioteki. Pytaniem jest, które z nich były najbardziej istotne i skutkowały największymi zmianami. Celem artykułu jest ukazanie historii biblioteki i jej scharakteryzowanie na tle rozwoju Akademii Sztuk Pięknych (ASP).

Za datę powstania załączka obecnej Biblioteki Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach można przyjąć rok 1945 – rok powołania do życia Państwowej Szkoły Sztuk Plastycznych (Głazek, 2007, s. 7). Była to szkoła średnia, w której biblioteka egzystowała jako „niewielki, nieuporządkowany zbiór różnych książek” (Więckowska-Lazar, Rak, 1972, s. 28). Zbiór to dary, na które w większości składają się nieaktualne wydawnictwa niemieckie. Na taki stan rzeczy ma wpływ trudna sytuacja lokalowa całej szkoły. Kilka pomieszczeń przy ul. Stawowej 16 i ul. Francuskiej (gmach związków zawodowych) nie zaspokaja potrzeb środowiska. Tym bardziej, że oprócz swojej funkcji edukacyjnej lokale te pełniły jeszcze inne, np. były miejscem spotkań środowiska intelektualistów katowickich. Być może właśnie dzięki tym nieformalnym kontaktom z dziennikarzami i środowiskiem literatów ukazywały się w prasie artykuły o potrzebach szkolnictwa artystycznego. Ówczesna władza, stawiająca przede wszystkim na rozwój przemysłu, nie widziała jednak potrzeby wyjścia naprzeciw oczekiwaniom środowiska artystów-plastyków. Działalność entuzjastów oraz napływ słuchaczy do szkoły ostatecznie wpłynęły na decydentów, co skutkowało powołaniem do życia Państwowej Szkoły Sztuk Plastycznych (Więckowska-Lazar, Rak, 1972, s. 28).

Warto dodać, że data powstania szkoły zbiega się z datą powołania do życia katowickiego oddziału Związku Artystów Plastyków, co świad-

¹ Biblioteka Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach.

czy o tym, że integracja środowiska artystów zaczęła przybierać kształty formalne. W 1947 roku powstaje pierwsza wyższa uczelnia artystyczna w historii regionu – Państwowa Wyższa Szkoła Sztuk Plastycznych we Wrocławiu, Wydział Grafiki Użytkowej w Katowicach. Dwa lata później uczelnia uzyskuje własny lokal przy ul. Stawowej 6. Od 1951 do 1952 to okres autonomii, który kończy się włączeniem placówki do Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie jako II Wydział Grafiki Propagandowej (Więckowska-Lazar, Rak, 1972, s. 27-29). W 1951 roku uczelnia otrzymuje lokal przy ulicy Kościuszki 67, a w roku 1954 przenosi się po raz kolejny do budynku przy ul. Świerczewskiego 7, który jest siedzibą Akademii do dziś (po zmianie nazwy ulicy to ul. Raciborska). Dopiero w tym budynku biblioteka znajduje „właściwe pomieszczenie” (Więckowska-Lazar, Rak, 1972, s. 29). W tzw. „czynie społecznym” pracują na rzecz biblioteki zmieniający się opiekunowie z zespołów administracyjnego i pedagogicznego. W roku 1958 zbiory zostają sklasyfikowane i zinwentaryzowane przez grupę studentów pod kierunkiem opiekuna biblioteki mgr Janiny Lazar. W księdze inwentarzowej zostaje zapisanych 780 pozycji. Zbiory powoli wzbogacają się o publikacje aktualne, a dzięki zbiorom z zakresu historii sztuki, malarstwa, grafiki, rzeźby – jednostka nabiera charakteru biblioteki specjalistycznej. Po wielu latach starań w latach 60. XX wieku pracownikiem etatowym biblioteki zostaje Bożena Maj. W tym czasie następuje organizacyjne zbliżenie Wydziału do uczelni krakowskiej. Mgr Janina Lazar – wykładowca, będąca również opiekunem biblioteki, zostaje członkiem zwyczajnym senatu ASP w Krakowie i wchodzi w skład senackiej komisji bibliotecznej (Więckowska-Lazar, Rak, 1972, s. 33).

Księgozbiór mimo tego, że specjalistyczny, nie jest liczny. Ma na to wpływ spadek funduszy przyznawanych filii przez uczelnię krakowską (Lazar, 1980). W tej sytuacji pomagają sami studenci, którzy przekazują bony z „Domu Książki”, za który biblioteka może nabyć nowe pozycje. Donatorami w latach 80. staje się Urząd Wojewódzki i Kopalnia „Wieczorek” Katowice-Janów, przekazując na zakup książek dużą sumę pieniędzy. Według opiekunki biblioteki (mgr Janiny Lazar), bez tej pomocy „rozwój biblioteki ASP w Katowicach byłby poważnie zagrożony” (Lazar, 1980). Biblioteka funkcjonuje do czasu przejścia na emeryturę Bożeny Majowej. Od tego czasu biblioteka istnieje jedynie formalnie. Ostatni zapis w księdze inwentarzowej pochodzi z 1994 roku. Księga zawierała 3023 pozycje inwentarzowe, w tym 243 ubytki. Ten majątek zostanie przekazany kontynuatorce – bibliotece ASP w Katowicach.

Biblioteka ASP w Katowicach

W 2001 roku Filia Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie zostaje przekształcona w Akademię Sztuk Pięknych w Katowicach. Reorganizacja ta

nałożyła na uczelnię obowiązek prowadzenia biblioteki. Ze względu na początkowe finansowe trudności Akademii, pierwszy bibliotekarz zostaje zatrudniony dopiero w 2003 roku. Do jego obowiązków, jak również zatrudnionego trzy lata później drugiego pracownika, należą również sprawy administracyjne związane z publikacją i rozpowszechnianiem uczelnianych wydawnictw. Dzięki temu biblioteka pełni w uczelni równocześnie funkcje wydawnicze.

Biblioteka nowo powstałej uczelni bardzo różniła się na niekorzyść od innych bibliotek akademickich regionu. Niewielki księgozbiór wymagał powiększenia i odświeżenia; przejęty katalog alfabetyczny i działowy należało uzupełnić; biblioteka wymagała skomputeryzowania, a także umocowania w środowisku prawnym uczelni, które, ponieważ uczelnia była młodym organizmem, trzeba było stworzyć od podstaw. Warunki lokalowe i wyposażenie biblioteki pozostawiały również wiele do życzenia (jako ciekawostkę można dodać, że w 2003 roku biblioteka dysponowała jedynie maszyną do pisania, na której były pisane pierwsze karty katalogowe). Podjęcie pracy w takich warunkach było dla młodych bibliotekarzy wyzwaniem.

Pierwsze prace zatrudnionego bibliotekarza związane były z przygotowaniem zbiorów do udostępniania. Przede wszystkim dokonano selekcji księgozbioru, ponieważ był on już nieaktualny (ostatnie publikacje wycofano z księgozbioru w roku 1980). Następnie skomputeryzowano księgozbiór. Zrezygnowano z kartkowego katalogu działowego i wprowadzono katalog komputerowy z językiem wyszukiwawczym haseł przedmiotowych BN. O wyborze tego systemu wyszukiwawczego zadecydowała możliwość pobierania opisów z Biblioteki Narodowej, co ułatwiło i przyspieszyło komputeryzację zbioru, a warto przypomnieć, że wszystkie te zadania należały początkowo do obowiązków jednego pracownika.

Przejęty księgozbiór ułożony był wg *numerus currens* i taki sposób ułożenia pozostawiono do dziś. Był on korzystny ze względu na małą przestrzeń, którą zajmuje księgozbiór, ułatwiając szybkie wyszukanie pozycji przez bibliotekarza. Na wniosek środowiska akademickiego umożliwiono czytelnikom wolny dostęp do półek. Ze względów lokalowych nie zdecydowano się jednak na podział księgozbioru na działy.

Biblioteka Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach w 2003 roku zajmowała pomieszczenie w budynku przy ul. Dąbrówki. Była to mała biblioteka akademicka, również pod względem zajmowanej powierzchni. Pierwsze pomieszczenie miało 28 m² i dwa nieskomputeryzowane miejsca dla czytelników. W 2008 roku biblioteka została przeniesiona do pomieszczeń w budynku przy ul. Koszarowej 19 w Katowicach. Budynek po dawnych koszarach został zaadaptowany do potrzeb dydaktycznych, w tym uczelnianej biblioteki. Biblioteka zajmowała dwa pomieszczenia biblioteczne i jedno gospodarczo-socjalne o łącznej powierzchni 127 m². W tej przestrzeni zorganizowano 11 miejsc dla czytelników. Dwa stanowiska komputerowe pod-

łączone były do sieci Internet, w tym jedno wyposażono w skaner, przy którym czytelnicy mogli samodzielnie wykonywać kopie elektroniczne dla własnych potrzeb.

W 2015 roku oddano do użytku nowy budynek Akademii przy ul. Raciborskiej 50, w którym zaprojektowano trzypoziomową bibliotekę. Pierwszy poziom znajduje się na parterze i jest przeznaczony dla czytelników – znajduje się tutaj czytelnia, wypożyczalnia i sala komputerowa. Dzięki wyposażeniu sali w sprzęt elektroniczny szkolenia biblioteczne prowadzone są przed monitorami komputerów – sprawa być może zupełnie oczywista w przypadku innych bibliotek akademickich regionu, ale w odniesieniu do biblioteki ASP przed przeprowadzką zadanie to było niewykonalne (il. 1).

Dwa kolejne piętra przeznaczone zostały na magazyny i pomieszczenie, w którym opracowuje się zbiory. Magazyny zostały wyposażone w regały jezdne (il. 2). Znacznie powiększyła się liczba szaf metalowych przeznaczonych do gromadzenia plakatów i grafik. Obecnie łączna powierzchnia pomieszczeń bibliotecznych to 435 m². Dla czytelników przeznaczone są 24 miejsca w czytelni i 11 w sali internetowej. Projekt modernizacji biblioteki został dofinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 oraz ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (il. 3).

W czytelni prezentowany jest księgozbiór podręczny podzielony na działy oraz czasopisma bieżące. Prenumerowanych jest 11 tytułów czasopism

Il. 1. Budynek biblioteki ASP. Fot. P. Muschalik

II. 2. Magazyn biblioteki ASP. Fot. P. Muschalik

II. 3. Czytelnia biblioteki ASP. Fot. P. Muschalik

krajowych oraz 12 tytułów czasopism zagranicznych. Dzięki dostępowi do aktualnej prasy czytelnicy mogą zorientować się w najnowszych wydarzeniach w świecie sztuki i projektowania. Ze względu na to, że większość zbiorów przechowywana jest w magazynie i czytelnik nie może z nich korzystać swobodnie, to, aby przynajmniej częściowo ułatwić dostęp, w dwóch regałach umieszczono fragment księgozbioru „wyciągniętego” z magazynu. Jest on okresowo zmieniany, żeby czytelnicy, którzy nie mają sprecyzowanych potrzeb, mogli korzystać z jak najszerszego zasobu bibliotecznych zbiorów.

W wyniku różnych zmian drugie piętro prawie w całości przeznaczono na magazyn publikacji wydawanych w ASP. Pozwoliło to na zgromadzenie wszystkich materiałów drukowanych w uczelni w jednym miejscu. Do obowiązków bibliotekarzy zaczęły należeć prawie wszystkie procesy związane z książkami i czasopismami w uczelni: gromadzenie, ewidencja i udostępnianie materiałów bibliotecznych a także administracyjna część związana z publikacją, dystrybucją uczelniach wydawnictw. Bibliotekarze zostali również upoważnieni przez dziekanów do raportowania o publikacjach pracowników naukowych do systemu Polskiej Bibliografii Naukowej. W 2019 roku w bibliotece są zatrudnione trzy osoby w pełnym wymiarze godzin. Są to osoby z doświadczeniem bibliotekarskim zatrudnione na stanowiskach starszego bibliotekarza i kustosza.

Środowisko czytelnicze

Rozwój Akademii, i dzięki temu również biblioteki, jest niewątpliwie powiązany ze zwiększeniem liczby studentów. W 1952 uczelnię kończyło pierwszych siedmiu absolwentów (Grabowski, red., 1997, s. 153), w 2001 roku, roku usamodzielnienia się ASP w Katowicach – 26 absolwentów (Juda, red., 2007, s. 115) jednolitych studiów magisterskich. W 2018 roku jest to 137 studentów, z czego absolwentów studiów stacjonarnych: 106, w tym jeden cudzoziemiec oraz 31 absolwentów studiów niestacjonarnych.

Uczelnia nastawiona jest na kształtowanie studentów traktowanych jako indywidualne jednostki twórcze. Studentom nie zaleca się takiej liczby lektur obowiązkowych, jak w innych uczelniach, w których tekst stanowi jedno z istotnych narzędzi przekazywania wiedzy. Każdy podąża własną drogą twórczą, realizuje własne projekty. Dlatego bibliotekarz jest osobą, która może mu pomóc wybrać odpowiednią literaturę. Niejednokrotnie czytelnik wie, co zamierza zrealizować, przedstawia swój pomysł i oczekuje od bibliotekarza pomocy. Wymaga to od pracowników nie tylko znajomości zgromadzonego księgozbioru, ale również zrozumienia zamysłu artysty czy projektanta. Dlatego rolą bibliotekarza jest zachęcenie czytelnika, wskazanie publikacji, w których może znaleźć inspirację. Bibliotekarz nie jest jedynie „kelnerem książki”.

Obecnie w bibliotece zgromadzono około 10000 jednostek księgozbioru. Tematyka zbiorów dotyczy głównie sztuk wizualnych. Szczególny nacisk kładziony jest głównie na publikacje wspierające proces dydaktyczny uczelni, czyli funkcjonowanie dwóch wydziałów: Wydziału Artystycznego i Wydziału Projektowego. Wydział Artystyczny kształci artystów malarzy i grafików warsztatowych. Artyści malarze, w trakcie swojego cyklu kształcenia realizują różne formy wypowiedzi artystycznej – od malarstwa sztalugowego, ikon, fresków, rysunku, scenografii, na instalacjach kończąc (instalacjach rozumianych jako rodzaj rzeźby). Graficy warsztatowi z kolei kształcą się m.in.

w pracowniach: grafiki – interpretacje literatury, druku wklęsłego, druku wypukłego, druku płaskiego, sitodruku, działań multigraficznych, intermediiów i technik cyfrowych, grafiki cyfrowej, grafiki książki.

Wydział Projektowy składa się z Katedry Projektowania Graficznego (projektantów różnego rodzaju druków, stron internetowych, animacji, plakatów, ilustracji, liternictwa), Katedry Form Przemysłowych (tutaj powstają m.in. projekty przedmiotów, mebli, urządzeń), Katedry Komunikacji Wizualnej (projekty informacji wizualnej, znaków, tożsamości wizualnej oraz danych statystycznych) oraz Zakładu Badań Wizualnych i Interakcji, w którego polu zainteresowań znajduje się m.in. zachowanie człowieka badane w kontekście jego percepcji. Oprócz przedmiotów specjalistycznych, studenci uczą się teorii sztuki oraz jej historii sztuki, również tej najnowszej.

Charakterystycznym wyróżnikiem zbiorów bibliotek uczelni artystycznych jest stosunkowo duża liczba dokumentów życia społecznego, przede wszystkim różnego rodzaju katalogów wystaw. Dla tego typu uczelni gromadzenie tych wydawnictw jest obligatoryjne, ponieważ stanowią one często jedyną dokumentację życia artystycznego.

W uczelni, która kształci przyszłych projektantów graficznych, istotna jest nie tylko zawartość treściowa książki, ale także jej forma. Czytelnik zwraca więc uwagę na sposób zaprojektowania książki, jej oprawę, ilustracje, zastosowane techniki introligatorskie, użyty krój pisma, sam druk, np. na błędy drukarskie. W znalezieniu odpowiedzi na pytania dotyczące wymienionych kwestii nie pomógłby jednak żaden język informacyjno-wyszukiwawczy i obecność dobrze orientującego się w księgozbiorze bibliotekarza jest wówczas koniecznością.

W 2009 roku rozpoczęto gromadzenie grafik i plakatów. Proces ten poprzedzono wizytą studyjną w bibliotece Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, która od kilkunastu lat gromadzi tego typu zbiory. W Katowicach postanowiono również rozpocząć tworzenie takiej kolekcji, szczególnie po to, aby chociaż częściowo dokumentować dorobek artystyczny środowiska związanego z uczelnią. Obecnie zgromadzono ponad 600 jednostek ewidencyjnych. Podobnie jak biblioteki uniwersytetów czy politechnik gromadzą artykuły czy książki autorstwa swoich pedagogów, tak i uczelnie artystyczne również powinny dokumentować dorobek środowiska, któremu służą. Jest to ważne, ponieważ niektórzy pedagodzy nie dbają o zachowanie egzemplarzy archiwalnych swoich prac. Studenci, szczególnie ci mający zobowiązania wobec biblioteki, pomagają ten zbiór digitalizować, wykonując reprodukcje cyfrowe. Z czasem trafiły do biblioteki również rysunki i pojedyncze obrazy. Dzięki temu ściany biblioteki wypełniły się pracami z gromadzonej kolekcji i każdy odwiedzający placówkę ma możliwość zapoznania się z nimi.

Wydzielony zbiór archiwalny przechowywany w Bibliotece stanowi dar prof. Macieja Bieniasza. Zbiór ten tworzą m.in. matryce linorytów autorstwa

artysty, notatki, recenzje prac dyplomowych, plakaty i afisze do wystaw związanych z ruchem „Solidarność”.

Przestrzeń cyfrowa

Prawie wszystkie zbiory są opracowane komputerowo. Do roku 2016 Biblioteka korzystała w tym celu z programu LIBRA 2000, który przeznaczony jest również dla małych bibliotek akademickich. Przeprowadzka do nowego budynku powiązana była ze zmianą programu na outsourcingowy program koha.pl, który został dostosowany do potrzeb biblioteki. Program posiada wszystkie funkcje nowoczesnego, bibliotecznego programu komputerowego. Jego działanie zostało powiązane z systemem ochrony zbioru RFID. Możliwości systemu bibliotecznego umożliwiają dodanie do opisu skanu okładki, co wykorzystano w przypadku opisów plakatów. Jest to możliwe, jeżeli darczyńca, będący zazwyczaj również autorem projektu, wyraził zgodę na ich udostępnienie. W związku z tym, że zazwyczaj nie ma problemu z pozyskaniem od pracowników uczelni tego typu zgody, powstaje namiastka biblioteki cyfrowej udostępniającej zbiory plakatów autorstwa osób związanych z uczelnią katowicką.

Od 2016 roku biblioteka nawiązała współpracę bierną z katalogiem centralnym NUKAT. Katalog zbiorów polskich bibliotek naukowych umożliwia dostęp do informacji o zasobach bibliotek naukowych i akademickich w jednym miejscu. Poprzez informację z katalogu NUKAT, informacja o zbiorach Biblioteki ASP dostępna jest również w wyszukiwarce Google Books, co zwiększyło liczbę wypożyczeń międzybibliotecznych. Biblioteka ASP umożliwia czytelnikom wypożyczenia z innych bibliotek krajowych i zagranicznych. Z kolei współpraca z bibliotekami w regionie pozwala studentom ASP wypożyczać dokumenty ze zbiorów tych placówek na prawach studenta/pracownika instytucji macierzystej biblioteki.

W Bibliotece ASP w Katowicach można korzystać z naukowych baz czasopism i danych udostępnianych na podstawie licencji uzyskanej w ramach krajowego programu Wirtualna Biblioteka Nauki. Na pracownikach biblioteki spoczywa obowiązek administrowania części strony www Akademii poświęconej bibliotece oraz prezentującej uczelniane publikacje.

Jak zostało wcześniej wspomniane, bibliotekarze biorą udział w procesie wydawniczym uczelnianych publikacji. Dzięki temu dysponują ich projektami graficznymi. Wersje elektroniczne umieszczane zostają w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej. Akademia Sztuk Pięknych jest uczestnikiem ŚBC od 2008 roku. Warto w tym miejscu dodać, że niektóre z wydawnictw Akademii były nagrodzone lub wyróżnione w konkursach organizowanych przez: Polskie Towarzystwo Wydawców Książek (Konkurs na Najpiękniejszą Książkę Roku); Type Directors Club; Zamek Sztuki i Przedsiębiorczości w Cieszynie (konkurs „Śląska Rzecz”); magazyn „Wydawca” (konkurs „Edycja”).

Przestrzeń spotkań

W Bibliotece ASP organizowane są różnego rodzaju imprezy, które skierowane są nie tylko do środowiska akademickiego. W 2008 roku gościli w murach uczelni państwo Jadwiga i Janusz Tryzno – założyciele wydawnictwa i fundacji „Correspondence des Arts”, prowadzący w Łodzi Muzeum Książki Artystycznej. Państwo Tryzno podczas spotkania zaprezentowali różnego rodzaju książki unikatowe i artystyczne. Uczestnicy mogli wziąć je do ręki, zobaczyć, w jaki sposób są wykonane. W związku z tym, że wizyta państwa Tryzno spotkała się z dużym zainteresowaniem, postanowiono organizować cykl imprez poświęconych pięknej książce. Kolejną zaproszoną osobą był typograf Andrzej Tomaszewski, który wygłosił wykład pt. *Z warsztatu typografa*. Wykładowi towarzyszyła wystawa *Typografia książkowa*. Andrzej Tomaszewski przygotowana przez: Małgorzatę Dubowiak, Łukasza Dąbrowskiego, Jakuba Kowalskiego oraz Polskie Towarzystwo Wydawców Książek. Wystawa ta wcześniej została już zaprezentowana w Warszawie i Krakowie. Również w 2009 roku pracownicy biblioteki zorganizowali spotkanie z prof. Adamem Dziadkiem, który przybliżył czytelnikom postać Franciszki i Stefana Themersonów. Wykład został poprzedzony projekcją filmu pt. *Europa* ich autorstwa. Kilka lat później w Galerii Koszarowa zaprezentowano wybrane ekslibrysy o tematyce muzycznej pochodzące ze zbiorów Biblioteki Głównej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach.

Polepszenie warunków bytowych po przeprowadzce do nowego budynku przy ul. Raciborskiej 50 pozwoliło na jeszcze aktywniejsze włączenie się biblioteki w życie Akademii. W czytelni organizowane są lekcje czytelnicze i różnego rodzaju warsztaty adresowane nie tylko do studentów. W ciągu ostatnich dwóch lat pracownicy biblioteki uczestniczyli również w organizowanym przez uczelnię Dniu Dziecka czy Mikołaju, proponując warsztaty dla dzieci. Z ciekawszych inicjatyw można wymienić wystawę książek, których projekty graficzne autorstwa pedagogów uczelni zostały nagrodzone w różnego rodzaju konkursach. Biblioteka była jednym z partnerów projektu *Pola widzenia książki* realizowanego przez Dom Oświatowy Biblioteki Śląskiej. W 2018 roku, z inicjatywy jednego z pedagogów uczelni – dr hab. Dominiki Kowyni – powstało koło czytelnicze, którego członkowie spotykają się regularnie w bibliotece. Na jednym z tych spotkań zaproponowano, aby zaprosić na uczelnię Dorotę Masłowską. Spotkanie autorskie miało miejsce w październiku 2018.

Biblioteka jest też miejscem, które pobudza wyobraźnię młodych ludzi. Tworzą oni np. różnego rodzaju projekty identyfikacji wizualnej biblioteki czy biblioteczných mebli. Zbędne materiały biblioteczne niejednokrotnie odgrywały zaszczytną rolę martwej natury, a część zbiorów stała się nawet elementem scenografii filmu (uczelnia kształci również przyszłych scenogra-

fów). W holu przed wejściem do biblioteki przy ul. Raciborskiej 50 była prezentowana wystawa prac studenckich inspirowanych książką i biblioteką.

Bezpośredni, najbardziej oczywisty wpływ na rozwój Akademii, a tym samym biblioteki, ma stale powiększająca się liczba studentów. To dla nich budowano nowe budynki, poprawiono komfort nauki, również poprzez budowę pomieszczeń bibliotecznych. To m.in. dzięki unowocześnieniu infrastruktury nastąpił rozwój działalności biblioteki na nowych polach: organizacji spotkań, wystaw, warsztatów itp.

W szerszej perspektywie zwiększenie liczby studentów i rozwój Akademii jest wynikiem głębokiej transformacji regionu: od modelu industrialnego do regionu oferującego nowoczesne usługi. Samo miasto Katowice, będące siedzibą Akademii, stało się pewnego rodzaju centrum kulturalnym, które może zaoferować artystom przestrzeń do ich działań.

Biblioteka Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, chociaż jest biblioteką niewielką, to rozwija się bardzo dynamicznie. W porównaniu z innymi bibliotekami akademickimi regionu o długiej tradycji, z pewnością wypada skromnie. Jednak w tym wypadku trzeba wziąć pod uwagę, że biblioteka cały czas jest w trakcie zmian. A to, co w ciągu ostatnich lat osiągnięto, czyli stworzenie akademickiej biblioteki prawie od podstaw i usytuowanie w środowisku uczelni jednostki aktywnie wspierającej proces dydaktyczny, jest niewątpliwie zasługą nie tylko samych bibliotekarzy, ale całej społeczności akademickiej.

Bibliografia

- Grabowski, T. (red.). (1997). *50-lecie Wydziału Grafiki Filii w Katowicach 1947-1997*. Katowice: Katowicki Wydział Grafiki Filii Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie.
- Głazek, D. (2007). Trwanie i zmiana. Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach 1947-2007. W: M. Juda (red.), *Od grafiki propagandowej do Ronda Sztuki* (s. 7-28). Katowice: Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach.
- Juda, M. (red.). (2007). *Od grafiki propagandowej do Ronda Sztuki*. Katowice: Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach.
- Juda, M., Romaniuk, A. (red.). (2008). *Koszarowa 17. Grafika w Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach*. Katowice: Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach.
- Lazar, J. (1980). Materiały do raportu: Biblioteka. Maszynopis przechowywany w Bibliotece Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach.

Rykała J., Kowalski, A. (red.). (2007). *Dąbrówki 9. Wokół malarstwa w Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach*. Katowice: Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach.

Więckowska-Lazar, J., Rak, A. (1972). Dzieje Wydziału Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach. *Zeszyty Naukowe Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie*, 8, 27-43.

Barbara Firla

The Library of Academy of Fine Arts in Katowice: history and description

Abstract

The article outlines the history of the Library of the Academy of Fine Arts in Katowice, from the time of its creation – the collection of books of the State School of Fine Arts – to the library of the Academy of Fine Arts in Katowice. The specificity of the library as a unit within the art school is presented. The picture of the reading environment and the type of services that attract patrons is outlined. The development of the library infrastructure, which has been of great importance in increasing the appeal of the library, was traced. Raising its standards has transformed and developed the functions of the library, which not only serves readers for the purpose of their own work, but is also a place for meetings and exchange of views.

Keywords: Library of the Academy of Fine Arts in Katowice, higher education, university libraries, Universities of Fine Arts

Barbara Firla

Biblioteka Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach – historia i charakterystyka

Streszczenie

W artykule zarysowana została historia Biblioteki ASP w Katowicach, od czasów powstania jej załóżka, czyli Biblioteki Państwowej Szkoły Sztuk Plastycznych po Bibliotekę Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach. Przedstawiono specyfikę biblioteki jako jednostki w strukturze uczelni artystycznej. Nakreślono obraz środowiska czytelniczego oraz rodzaj usług adresowanych do jej użytkowników. Prześledzono rozwój infrastruktury biblioteki, który miał niebagatelne znaczenie w zwiększaniu atrakcyjności biblioteki. Podnoszenie standardów bibliotecznych przekształciło i rozwinęło funkcje biblioteki, która służy czytelnikom nie tylko jako miejsce ich pracy indywidualnej, ale staje się też miejscem spotkań oraz wymiany poglądów.

Słowa kluczowe: Biblioteka Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach, szkolnictwo wyższe, biblioteki uczelni wyższych, uczelnie artystyczne